

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi eläkesäätiölain ja
työntekijäin eläkelain 13 a §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eläkesäätiölakia muutettavaksi siten, että eläkesäätiöiden antamista vapaaehtoisista lisäeduista aiheutuvasta eläkevastuusta katettaisiin 75 prosenttia siltä osin kuin on kysymys eläkkeellä olevien henkilöiden jo alkaneista ja vastaisista eläkkeistä, heidän edunsaajiensa vastaisista eläkkeistä ja muista eduista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että eläkesäätiöllä olisi oikeus vastaisuudessa lainata varojaan työnantajalle ainoastaan va-

kuutta vastaan. Eläkesäätiöiden valvontaa koskevia säännöksiä ehdotetaan uudistettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön oikeudet käyttää pakotteita lain tai sääntöjensä vastaisesti toimivia säätiöitä kohtaan määriteltäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin ja selkeämmin.

Ehdotetut muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	1. Lakiehdotusten perustelut	6
1.1. Tavoitteet	3	1.1. Eläkesäätiölaki	6
1.2. Keinot	3	1.2. Työntekijäin eläkelaki	9
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	4	2. Voimaantulo	9
2.1. Nykyinen tilanne	4	LAKITEKSTIT	10
2.1.1. Eläkesäätiöjärjestelmän kehitys....	4	1. Laki eläkesäätiölain muuttamisesta	10
2.1.2. Tilastotietoja eläkesäätiöistä	5	2. Laki työntekijäin eläkelain 13 a §:n muuttami-	
2.2. Asian valmistelu	6	sesta	12
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaiku-		LIITE	13
tukset	6	Rinnakkaisteksti	13
4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	6	1. Laki eläkesäätiölain muuttamisesta	13

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa eläkesäätiöiden antamien vapaaehtoisten eläke-etujen turvaavuutta. Esityksellä pyritään erityisesti jo eläkkeellä olevien eläketurvan varmistamiseen, sallittavan vastuuvajauksen enimmäismäärän rajoittamiseen ja eläkevastuun kattamiseen.

1.2. Keinot

Eläkesäätiö on tarkoituksenmukainen vaihtoehto järjestää työntekijöiden lakisääteisen eläketurvan lisäksi vapaaehtoinen lisäeläketurva. Menettelyyn liittyy kuitenkin vapaaehtoisten lisäetujen osalta eläketurvan pysyvyyden kannalta merkittäviä puutteita silloin, kun työnantaja tulee maksukyvyttömäksi ja eläkesäätiön vastuu on kokonaan tai osittain katamatta. Äärimmäisessä tapauksessa työntekijälle luvattu eläketurva voi jäädä kokonaan toteutumatta. Erityisen kohtuuton tilanne voi olla niiden työntekijöiden kohdalla, jotka ovat jääneet lisäeläkkeen turvin eläkkeelle ennen lakisääteistä eläkeikää tai joilla lisäetu on merkittävä osa kokonaiseläketurvasta. Lisäeläkkeen loppuessa toimeentuloturvaksi jää usein ainoastaan työttömyysturva tai eläketaso alenee olennaisesti.

Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa työnantajan jouduttua konkurssiin ja säätiön eläkevastuun ollessa kattamatta säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät ja eläkkeellä olevat henkilöt ovat jääneet vaille eläketurvaa. Kuitenkin vain parissa tapauksessa säätiö on joutunut kokonaan maksukyvyttömäksi. Eläkesäätiötoiminnan laajuuteen nähden edunmenetykset ovat olleet harvinaisia, mutta niiden kohteeksi joutuneiden henkilöiden kannalta tietenkin merkityksellisiä.

Esityksellä pyritään parantamaan eläkesäätiöiden turvaavuutta vapaaehtoisten lisäetujen

osalta. Tässä vaiheessa on tavoitteeksi otettu alkaneiden eläkkeiden vastuun kattaminen; ensisijaisesti on turvattava eläkkeensaajien asema, koska eläkeläisten mahdollisuudet toimeentulon järjestämiseen muilla keinoin ovat heikommat kuin työssä käyvillä. Vastuuvajauksen vähentäminen tulee toteuttaa asteittain, koska kattamisvaatimuksen liian nopea käyttöönotto voisi aiheuttaa työnantajille vaikeuksia vaatimuksen toteuttamisessa ja aiheuttaa jopa edunmenetyksiä edunsaajille. Lisäksi rajoittamalla nyt vain alkaneisiin eläkkeisiin tarvittava lainsäädäntö voidaan saada voimaan nopeasti. Vastuuvajauksen vähentäminen kailta osin tullaan selvittämään eläkesäätiölain (469/55) kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Esityksessä ehdotetaan, että eläkesäätiön olisi katettava vapaaehtoisten lisäetujen osalta 75 % jo eläkkeellä olevista aiheutuvasta eläkevastuusta. Vertailukohdaksi voidaan ottaa vakuutusyhtiöt, joiden on katettava koko eläkevastuunsa, josta on luotteloitava 85 %. Vakuutusyhtiöitä alemmaa kattamisvaatimusta voidaan pitää perusteltuna eläkesäätiötoiminnan luonteen vuoksi. Kattamisvaatimuksen tasoa arvioitaessa on myös otettava huomioon se mahdollisuus, että eläkevastuun määrän tai omaisuuden arvon muuttuminen saattaa nostaa säätiön varojen arvon eläkevastuuta suuremmaksi.

Säätiön olisi luotteloitava siltä vaadittava kate. Katteeksi hyväksyttäisiin sellaista omaisuutta ja sitoumuksia, joita vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n mukaan muun muassa henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuun katteen tulee olla.

Täytetyn katteen veroisena pidettäisiin vastuuvajauksen vakuudeksi myönnettyä luottovakuutusta tai pankin antamaa takausta. Tällä keinolla kate olisi mahdollista mukauttaa joustavasti eläkevastuun muutoksiin. Luottovakuutuksen voisi myöntää myös eläketurvakeskus. Työntekijäin eläkelakia (395/61) tulisi tämän toteuttamiseksi muuttaa siten, että eläketurvakeskus voisi myöntää tällaisen vakuutuksen myös vapaaehtoisten lisäeläkkeiden osalta.

Työnantajan mahdollisuus lainata säätiön varoja ilman vakuutta saattaa heikentää säätiön mahdollisuuksia huolehtia eläkkeiden maksamisesta. Mikäli työnantajayritys menee konkurssiin, eläkesäätiöltä ilman vakuutta lainatut varat voivat jäädä saamatta takaisin. Tämän välttämiseksi lainoilta tulisi vaatia normaalit vakuudet. Eläkesäätiön saatavien varmistaminen työnantajan konkurssissa vaatii, että työnantaja voi lainata takaisin säätiön varoja vain yleisesti pankki- ja vakuutus-toiminnassa hyväksyttyä vakuutta vastaan.

Eläkesäätiöiden valvontaa koskevat eläkesäätiölain säännökset ovat osoittautuneet vanhentuneiksi ja puutteellisiksi. Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa säätiö on voinut toimia vastoin omia sääntöjään ilman, että sosiaali- ja terveysministeriön valvontaoikeuksiansa nojalla antamalla määräyksillä olisi ollut vaikutusta säätiön menettelytapoihin. Lain puutteellisuudesta johtuen ministeriön käytettävissä olevat pakkokeinot eivät ole olleet riittävän tehokkaita. Eläkesäätiöiden harjoittaman toiminnan luonteen vuoksi on perusteltua, että valvontaviranomaisella on käytössään riittävän tehokkaat ja monipuoliset keinot saattaa eläkesäätiön toiminta lain ja sääntöjensä mukaiseksi, jollei säätiö itse muuta toimintaansa vaatimusten mukaiseksi.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Eläkesäätiöjärjestelmän kehitys

Työnantajilla oli 1950-luvun alussa vapaaehtoista eläketurvaa työntekijöilleen järjestäessään käytettävissä lähinnä neljä vaihtoehtoa: työnantajan oma eläkesääntö, yleisen säätiölain mukainen eläkesäätiö, eläkekassa tai vakuutusyhtiöstä otettu eläkevakuutus. Vaihtoehtojen ääripäinä turvaavuuden kannalta olivat eläkesääntö ja eläkevakuutus. Eläkesääntö oli työnantajan kannalta joustava, koska eläke perustui pelkästään työnantajan lupaukseen, jota saatettiin helposti muuttaa. Eläketurvan pysyvyys työnantajaa vaihdettaessa ei yleensä toteutunut. Eläkkeitä ei eläkesääntövaihtoehdossa voitu rahastoida, joten eläkkeiden turvaavuus oli vain työnantajan lupauksen varassa. Toisaalta työnantaja pystyi lisäämään elä-

keturvaa lähes ilman välittömiä kustannuksia, koska etukäteisvarautumista ei vaadittu.

Vakuutusvaihtoehdossa eläketurvan pysyvyys ja turvaavuus oli hyvä. Toisaalta eläkkeiden rahastointivaatimus saattoi rajoittaa eläketurvan laajentumista, koska laajentamisesta aiheutui työnantajalle välittömiä kustannuksia. Eläkerahastoilla ei ollut indeksisuoja, joten korkean inflaation vallitessa eläketurva reaalisesti heikkeni. Eläkekassavaihtoehto oli ominaisuuksiltaan lähellä vakuutusvaihtoehtoa.

Eläkesäätiöt olivat yleisen säätiölain (109/30) alaisia. Ne oli rekisteröity oikeusministeriössä, jolle myös säätiöiden valvonta kuului. Säätiölain puitteissa eläkesäätiöiden säännöt voitiin laatia suhteellisen vapaasti. Säätiölaissa ei ollut määräyksiä rahastoisesta eikä verotuslainsäädännössä myöskään määräyksiä siitä, miten säätiöön luovutettuja varoja olisi verotuksessa kohdeltava.

Verotuskäytännön horjuvuus aiheutti säätiöiden piirissä epävarmuutta ja oli yksi este vapaaehtoisen eläketurvan laajenemiselle. Vapaaehtoisten eläkejärjestelyjen tarve yksityisten työnantajien keskuudessa kuitenkin tunnettiin. Kun myös käytettävissä olleisiin muihin toteutamisvaihtoehtoihin liittyi vakavia puutteita, oli järkevää pyrkiä kehittämään eläkesäätiövaihtoehdon toimivuutta.

Eläkesäätiölakia valmisteltaessa 1950-luvulla jouduttiin esimään tasapainoa varmuuden ja joustavuuden välillä. Eläketurvan täyteen varmistamiseen liittyvät kustannusvaikutukset olisivat saattaneet supistaa tämän vaihtoehdon käyttöä, kun järjestelmä joka tapauksessa oli tarkoitus säilyttää vapaaehtoisena. Toisaalta eläketurvan varmuuteen liittyvät näkökohdat tuli ottaa paremmin huomioon kuin eläkesääntövaihtoehdossa. Tämän lisäksi eläkesäätiön oli eläkepolitiikan kokonaisuuden kannalta tarjottava mielekäs vaihtoehto muiden järjestelmien rinnalle. Näiden eri näkökohtien yhteensovituksen seurauksena vuonna 1955 voimaan tullut eläkesäätiölaki sisältää eräitä tuona ajankohtana uusia periaatteellisia ratkaisuja.

Eläkesäätiöiden verotus järjestettiin yksiselitteisesti: työnantajan eläkesäätiöön luovuttamat varat ovat ansaittujen eläkkeiden muodostamaan vastuun määrään saakka verotuksessa työnantajalle vähennyskelpoisia.

Poiketen perinteisestä vakuutus-toiminnasta, eläkesäätiöltä ei vaadittu eläkkeiden rahastointia. Kuitenkin säätiö joutui laskemaan ja il-

moittamaan eläkevastuunsa määrän sekä katamatta olevan eläkevastuun eli vastuuvajauksen määrän, vaikkakaan sitä ei vaadittu katettavaksi. Vastuuvajauksen määrän perusteella oli mahdollista arvioida eläketurvan varmuutta. Myöskään ansaitun eläketurvan pysyvyydestä työsuhteen päättyessä ei tehty pakollista, mutta eläkesäätiön säännöissä oli oltava pysyvyyden ehdoista selvät määräykset. Koska eläketurvan varmuus riippui työnantajan maksukyvyistä, säädettiin myös, että työnantaja yksin vastaa eläkesäätiön kustannuksista. Säätiö ei voinut vastaanottaa työntekijäin vakuutusmaksuja.

Työnantajalla on oikeus eläkesäätiölain mukaan saada lainaksi säätiöön luovuttamiaan varoja. Tällöin varat ovat työnantajan käytössä, kunnes ne tarvitaan eläkkeiden maksuun. Tällainen järjestely nähtiin muun muassa keinoksi suojautua inflaatiolta; eläkesäätiöille koitunut inflaatiotappio tulee työnantajan hyväksi, joka voi palauttaa sen aikanaan kannatusmaksuna säätiölle.

Uusi eläkesäätiölaki täytti hyvin sille asetetut odotukset. Eläkesäätiöiden lukumäärä yli kolminkertaistui kahden vuoden aikana ja työntekijäin eläkelain voimaantuloon vuonna 1962 mennessä seitsenkertaistui. Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluneiden työntekijöiden lukumäärä kasvoi lähes samassa suhteessa. Eläkesäätiöiden toimintapiiriin kuului vuonna 1962 arviolta 120 000 työntekijää. Tämä oli vaatimaton luku maan koko työntekijämäärään nähden, mutta kuitenkin olennaisesti enemmän kuin aiemmin vapaaehtoisten eläkevakuutusten piirissä olleiden määrä.

Eläkesäätiöt vaikuttivat myös lakisääteisten eläkkeiden tason muotoutumiseen ja valittavaan eläketekniikkaan. Eläkesäätiössä oli eläketaso vakiintunut 60 %:n tasolle palkasta. Tämä tavoite lakisääteisessä eläkejärjestelmässä toteutui 1975. Eläkeikä muotoutui 65 vuodeksi. Myös takaisinlainausmalli siirtyi eläkesäätiöstä yleiseen työeläkejärjestelmään. Tämä oli välttämätöntä jo siitä syystä, että vakuutus- ja eläkesäätiövaihtoehdon tuli olla keskenään tasavertaisessa asemassa. Myös vakuutusvaihtoehdon hallintokustannukset oli mitoitettava kilpailukykyisiksi eläkesäätiöiden kanssa ja työkyvyttömyyseläkkeisiin oli otettava suuryrityksille vakuutusvaihtoehdossakin omavastuutekniikka.

Eläkesäätiötoiminnalla on ollut suuri merkitys suomalaisen eläketurvan järjestämisessä.

Eläkesäätiöt vastaavat nykyisin työeläketurvan toteuttamisesta noin kuudenneksella. Eläkesäätiöt tarjoavat vaihtoehdon eläkevakuutusyhtiöiden ja eläkekassojen rinnalla. Vaihtoehtojen olemassaolo on omiaan edesauttamaan asioiden tehokasta hoitoa. Lakisääteisen eläketurvan varmuus ja turvaavuus on eläkesäätiövaihtoehdossa yhtä hyvä kuin muissakin vaihtoehdoissa. Myöskään se, että eläkesäätiö ei takaa vapaaehtoisille lisäeläkkeille täyttä turvaavuutta ja varmuutta, ei ole johtanut yleisesti ottaen liian suuriin eläkelupauksiin tai eläketurvan menetyksiin lukuun ottamatta eräitä harvoja yksittäistapauksia, joissa on satunut merkittäviäkin edun menetyksiä.

2.1.2. Tilastotietoja eläkesäätiöistä

Eläkesäätiölain alaisina toimii kolmenlaisia eläkesäätiöitä: TEL-eläkesäätiöt, jotka myöntävät pelkästään työntekijäin eläkelain mukaisia etuuksia (B-eläkesäätiöt), niin sanotut A + B-eläkesäätiöt, joissa vapaaehtoisen lisäeläketurvan (A-osasto) lisäksi on työntekijäin eläkelain mukainen eläketurva (B-osasto) sekä vain vapaaehtoista lisäeläketurvaa myöntävät eläkesäätiöt (A-eläkesäätiöt). Lisäksi on joukko useamman työnantajan yhteyteen perustettuja yhteiseläkesäätiöitä. Vuonna 1988 eläkesäätiörekisteriin oli merkitty yhteensä 293 eläkesäätiötä, joista 35 oli suoritustilassa. Pelkästään vapaaehtoisia lisäeläkejärjestelyjä hoiti 213 eläkesäätiötä. Työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaista eläketurvaa hoiti 26 säätiötä. Työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan ohella vapaaehtoista lisäeläketurvaa hoitavia säätiöitä oli 55. Eläkesäätiöistä osa toimii suljettuna; säätiön toimintapiiriin ei enää oteta uusia henkilöitä.

Eläkesäätiöiden toimintapiiriin kuului vuoden 1988 lopussa noin 220 000 henkilöä, joka oli noin 16 % työntekijäin eläkelain piiriin kuuluvista työntekijöistä. Heistä kuului vapaaehtoisten lisäetuojen piiriin noin 120 000 henkilöä. Lisäeläkkeistä aiheutuva eläkevastuu oli yhteensä noin 17,2 miljardia markkaa, josta summasta keskimääräinen vastuuvajaus oli noin 22 %. Vastuuvajauksen määrä on jatkuvasti pienentynyt. Esimerkiksi vuonna 1975 vastuuvajauksen määrä eläkevastuusta oli A-säätiöillä vielä 50 % ja A + B-säätiöillä 55 %. Vastaavat luvut vuonna 1985 olivat 40 % ja 28 %. Luvuissa ei ole voitu ottaa huomioon

mahdollista omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen erotusta. Keskimääräinen kehitys on ollut myönteinen. Edelleen on kuitenkin yksittäisiä eläkesäätiöitä, joiden vastuuvajaus on turvaavuutta ajatellen huolestuttavan suuri. Lisäksi eläkesäätiön varojen lainaaminen työnantajalle ilman vakuutta ei ole kaikissa tapauksissa turvaavaa.

2.2. Asian valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 3 päivänä lokakuuta 1989 työryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä ehdotus toimenpiteiksi, joilla eläkesäätiöiden tarjoama vapaaehtoinen eläketurva saadaan nykyistä turvaavammaksi. Työryhmän tuli erityisesti kiinnittää huomiota jo eläkkeellä olevien eläketurvan varmistamiseen, sallittavan vastuuvajauksen enimmäismäärään, eläkevastuun kattamiseen ja eläkesäätiön saatavien varmistamiseen työnantajan konkurssissa. Työryhmän tuli laatia ehdotuksensa siirtymäaikoineen niin, että niiden toimeenpanosta ei aiheudu eläkesäätiöille tarpeetonta haittaa. Työryhmän laatimasta ehdotuksesta hankittiin Eläkesäätiöyhdistyksen, eläketurvakeskuksen, oikeusministeriön ja keskeisimpien työmarkkinajärjestöjen lausunnot. Lausunnonantajat suhtautuivat yleensä myönteisesti ehdotuksessa esitettyihin toimenpiteisiin.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Sen sijaan yksityisten työnantajien olisi siirtymäajan kuluessa katettava 75 % jo

eläkkeellä olevien henkilöiden alkaneiden ja vastaisten eläkkeiden sekä heidän edunsaajien vastaisten eläkkeiden eläkevastuusta. Tämän eläkevastuun yhteismäärä oli vuonna 1988 noin 8,8 miljardia markkaa, josta olisi siis katettava noin 6,6 miljardia markkaa. Vastuuvajauksen kokonaismäärä vuoden 1988 tilinpäätöstietojen mukaan oli tämän eläkevastuun osalta noin 786 miljoonaa markkaa. Vuoden 1988 tietojen perusteella arvioiden työnantajien suoritettavaksi tulisi noin 410 miljoonaa markkaa kannatusmaksuina, kun otetaan huomioon, että vastuusta olisi katettava 75 %. Vastuun kattamisen muina vaihtoehtoina on se, että säätiön omaisuuden arvoa korotetaan tai vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi otetaan luottovakuutus tai pankkitakaus. Kannatusmaksun osalta on kysymys maksun aikaistamisesta, toisin sanoen siitä, että työnantajan tulee suorittaa kannatusmaksu jo eläkevastuun syntymisvaiheessa; nykyisin työnantaja on velvollinen suorittamaan kannatusmaksua vain sen verran kuin kulloinkin tarvitaan eläkkeiden maksamiseen. Varsinaisia lisäkustannuksia aiheutuu vakuuksien järjestämisestä säätiöltä lainatuille varoille kuten luottovakuutuksista ja leimaveroista. Lisäkustannukset olisivat arvion mukaan noin 1—2 % katettavan eläkevastuun määrästä.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Sosiaali- ja terveysministeriössä on tarkoitus ryhtyä valmistelemaan eläkesäätiölain kokonaisuudistusta, jonka yhteydessä selvitetään muun ohella eläkevastuun kattaminen myös vastaisten eläkkeiden osalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Eläkesäätiölaki

4 §. Voimassa olevan 2 momentin mukaan säätiöllä on oikeus antaa varojaan velaksi työnantajalle. Esityksessä ehdotetaan, että työnantajan olisi kuitenkin annettava velaksi

saamistaan varoista hyväksyttävä vakuus. Ehdotuksessa ei ole tarkemmin säädetty vakuuden laatua, mutta tarkoitus on, että eläkesäätiöt noudattaisivat pankkien ja vakuutusyhtiöiden luotonannossaan yleisesti käyttämiä periaatteita. Vakuus olisi lain voimaantulosäännöksen mukaan asetettava lain voimaantulon jälkeen annettaville lainoille. Velalle on mak-

settava vähintään sen suuruinen korko, jota käytetään 7 §:ssä tarkoitetun eläkevastuun laskeamisessa, eli vuoden 1989 lopussa lakisääteisten eläke-etujen katteena olevien varojen osalta 9,5 prosenttia ja vapaaehtoisten lisätujen katteena olevien varojen osalta 4,25 prosenttia.

Selvyyden vuoksi 3 momentissa todettaisiin, että työntekijäin eläkelain mukaiseen toimintaan liittyvien sijoitusten ja saamisten vakuuksia koskevista järjestelyistä säädetään mainitun lain 13 §:ssä.

Voimassa olevan pykälän 3 ja 4 momentti siirrettäisiin 4 ja 5 momentiksi. Tämän vuoksi nykyistä 4 momenttia tulisi muuttaa viittaus-säännöksen muuttumisen johdosta.

7 §. Pykälässä tarkoitettu eläkevastuun laskeminen sosiaali- ja terveysministeriön antamien ohjeiden mukaisesti on tarkoitettu kaikkia eläkesäätiöitä sitovaksi määräykseksi, minkä vuoksi normisäännöksistä johtuen ”ohje”-sana ehdotetaan korvattavaksi sanalla ”määräys”.

2 a luku. Eläkesäätiön vapaaehtoiset lisäedut ja niiden kattaminen

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a luku, jossa säädettäisiin eläkesäätiöiden vapaaehtoisista lisäeduista sekä niiden kattamisesta.

7 a §. Pykälässä määritellään tässä luvussa tarkoitettut eläkesäätiön vapaaehtoiset lisäedut. Vapaaehtoisella lisäedulla tarkoitettaisiin tässä luvussa säätiön sääntöjen mukaista muuta kuin lakisääteistä tai työntekijäin eläkelain 11 §:n mukaisesti rekisteröityä eläketurvaa.

7 b §. Voimassa olevassa laissa ei ole eläkesäätiön myöntämistä vapaaehtoisista lisäeläkkeistä aiheutuvan eläkevastuun kattamista koskevia säännöksiä. Ehdotettu pykälä sisältäisi säännökset eläkkeensaajien eläkkeistä johtuvan eläkevastuun kattamisesta ja eläkevastuun katteena olevien varojen luettelomisesta sekä sosiaali- ja terveysministeriön oikeudesta erityisestä syystä myöntää poikkeuksia kattamisen suuruutta koskevasta vaatimuksesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että eläkesäätiön on vapaaehtoisten lisätujen osalta katettava vähintään 75 % siitä eläkevastuusta, joka aiheutuu jo eläkkeellä olevien henkilöiden alkaneista ja vastaisista eläkkeistä, heidän edunsaajiensa vastaisista eläkkeistä ja muista eduista. Muita etuja ovat esimerkiksi säätiöiden myöntämät hautausavustukset. Tämän py-

kälän mukainen eläkevastuun jaottelu poikkeaisi 7 §:n mukaisesta jaottelusta, jonka mukaan eläkevastuu jaetaan tilinpäätösajankohdan perusteella alkaneisiin ja vastaisiin eläkkeisiin.

Voimaantulosäännöksen mukaan säätiön olisi täytettävä ehdotetut vaatimukset tasaisesti yhdeksän vuoden aikana lain voimaantulosta, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myöntäisi tähän poikkeusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin katteeksi kelpaavasta omaisuudesta. Momentin 1—5 ja 7 kohta vastaavat vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—6 kohtaa ja niissä määritellään, mitä katteen tulisi olla. Momentin 4 ja 5 kohdassa mainitun omaisuuden arvolla tarkoitettaisiin käypää arvoa. Momentin 6 kohdan mukaan katteena voisi olla myös sitoumuksia tai saamisia, joiden vakuudeksi suomalainen vakuutuksenantaja, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen vakuutuksenantaja tai eläketurvakeskus on myöntänyt luottovakuutuksen tai suomalainen pankkilaitos tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen pankkilaitos on antanut pankkitakauksen. Momentin 7 kohdassa tarkoitettuna muuna sitoumuksena voisi olla esimerkiksi valtion antama takaus eläkkeiden suorittamisesta ja muuna arvopaperina pörssissä noteerattu osake. Momentin 8 kohdan mukaan 1 momentissa säädettyyn katteeseen rinnastettaisiin 6 kohdassa tarkoitettun vakuutuksenantajan tai eläketurvakeskuksen vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi myöntämä luottovakuutus tai pankin antama takaus.

Pykälän 3 momentin mukaan eläkesäätiön olisi luetteloitava 1 momentissa tarkoitettu kate. Luetteloituu katteeseen sisältyvät arvopaperit ja sitoumukset olisi säilytettävä erillään säätiön muusta omaisuudesta.

Eläkesäätiö voi olla myös lain 33 §:ssä tarkoitettu kahden tai useamman työnantajan perustama niin sanottu yhteiseläkesäätiö. Jotta nyt esitetty tavoite eläkesaatavien turvaamisesta työnantajan konkurssissa toteutuisi, tulisi kattamisvaatimuksen koskea yhteiseläkesäätiöissä erikseen kunkin työnantajan eläkevastuuta. Työnantajakohtaisesta kattamisvelvollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi 4 momentissa.

Eläkevastuun kattamista koskeva vaatimus on tässä esityksessä rajattu alkaneisiin eläkkeisiin ja niihin perustuviin vastaisiin eläkkeisiin ja muihin etuihin. Tätä sekä uudistuksen to-

teuttamisen aikataulua määrättäessä on otettu huomioon, että eläkesäätiölain kokonaisuudistukseen ryhdytään ensi tilassa.

Pykälän 5 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voisi erityisestä syystä myöntää poikkeuksia 1 momentin säännöksistä. Tällaisen poikkeuksen myöntämisessä edellytettiin, että eläketurvan ei voitaisi katsoa vaarantuvan.

Tarkempia määräyksiä katteeksi kelpaavasta omaisuudesta antaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

7 c §. Tässä pykälässä olisi säännökset sen varalta, että säätiö ei täytä 7 b §:ssä säädettyjä kattamisvaatimuksia. Puuttuva kate ilmenee yleensä tilinpäätöksen yhteydessä, mutta se voitaisiin todeta muullakin tavalla, esimerkiksi tilikauden aikana tehdyssä tarkastuksessa. Sen jälkeen kun vajeus on todettu, säätiön olisi välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin katteen täyttämiseksi. Ehdotuksen mukaan puuttuva kate olisi täytettävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on todettu. Joissakin tapauksissa kuuden kuukauden määräaika voisi osoittautua liian lyhyeksi, esimerkiksi silloin, kun on sattunut poikkeuksellisen paljon eläketapahtumia. Tällöin sosiaali- ja terveysministeriö voisi hakemuksesta myöntää säätiölle lisäaikaa. Mikäli säätiö määräajan jälkeenkään ei olisi täyttänyt kattamisvaatimuksia, 7 a §:n mukaisia vapaaehtoisia lisäetuja olisi vähennettävä 18 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

26 §. Pykälässä säädettäisiin niistä pakotteista, joita sosiaali- ja terveysministeriö voi käyttää säätiötä vastaan. Jos säätiö menettelee lain, säätiön sääntöjen tai sosiaali- ja terveysministeriön lain nojalla antamien määräysten vastaisesti, ministeriön tulee ensi vaiheessa 1 momentin mukaan kehottaa säätiötä korjaamaan asia määräajassa. Määräaika ei saa olla ilman pakottavia syitä kuutta kuukautta pitempi. Voimassa olevaan lakiin verrattuna uutta on se, että ministeriöllä on 2 momentin mukaan oikeus kieltää edellä mainittuja seikkoja koskevan päätöksen täytäntöönpano tai, jos päätös on jo ehditty panna täytäntöön, vaatia säätiötä ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi.

Jos on epäiltävissä, että säätiö ei noudata ministeriön kehotusta tai kieltoa, voisi ministeriö 3 momentin mukaan asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakko soveltuu käytettäväksi silloin, kun virheellinen menettely tai laiminlyönti on niin vähäinen, ettei sen

vuoksi ole tarvetta käyttää ankarampia pakkokeinoja. Nykyisin ministeriö voi valvontaviranomaisena pyytää lääninhallitusta asettamaan uhkasakon silloin, kun säätiö ei noudata ministeriön määräyksiä. Jos ministeriö itse voisi asettaa uhkasakon, valvontatoimet tehostuisivat ja nopeutuisivat. Useimmissa tapauksissa jo uhkasakon asettaminen johtaa siihen, että ministeriön määräyksiä noudatetaan.

Päätökseen, jolla uhkasakko asetetaan, ei voitaisi hakea muutosta valittamalla, koska päätös ei vielä velvoita säätiötä maksamaan sakkoa. Vasta sitten, kun säätiö ei sakon uhallakaan tee ministeriön vaatimaa oikaisua, sakko tuomittaisiin maksettavaksi. Tämä päätös olisi normaalilla tavalla valituskelpoinen. Uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisesta päättäisi Uudenmaan lääninhallitus, koska on tarkoituksenmukaista, että uhkasakkoasioita käsittelee vain yksi lääninhallitus säätiön kotipaikasta riippumatta. Asia tulisi lääninhallituksessa vireille ministeriön pyynnöstä. Ministeriö toimittaisi lääninhallitukselle selvityksen säätiölle antamastaan määräyksestä sekä sen tehosteeksi asetetusta uhkasakosta. Samalla ministeriö pyytäisi uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi määräyksen laiminlyönnin johdosta.

26 a §. Siinä tapauksessa, että säätiö ei noudattaisi ministeriön antamaa kehotusta tai kieltoa taikka jos säätiön hallitus ei yleensä muutenkaan noudattaisi lain tai säätiön sääntöjen mukaisia tehtäviään, sosiaali- ja terveysministeriö voisi pyytää 1 momentin mukaan nykyisen lain tapaan asettaa toimitsijan hoitamaan säätiön asioita, kunnes asia on korjattu. Toimitsija voitaisiin asettaa myös silloin, kun säätiöllä ei ole lainkaan hallitusta.

Jotta säätiön asiat saataisiin nopeasti kuntoon, ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että ministeriön valvontaoikeuksien nojalla antamat päätökset voitaisiin panna täytäntöön mahdollisesta valituksesta huolimatta. Korkein hallinto-oikeus valitusviranomaisena voisi keskeyttää tarvittaessa päätöksen täytäntöönpanon.

26 b §. Pykälässä ministeriön nimi on ajanmukaistettu sosiaali- ja terveysministeriöksi. Asialliselta sisällöltään momentin sisältö vastaa 26 §:n voimassa olevaa 2 momenttia.

28 §. Pykälässä on säännös ministeriön oikeudesta määrätä toimitsija säätiölle siinä tapauksessa, että säätiöllä ei ole hallitusta tai se ei toimi. Koska ehdotetun toimitsijan määrää-

minen on 28 §:ssä säädettyssä tapauksessa mahdollista myös 26 a §:n mukaan, ehdotetaan 28 § tarpeettomana kumottavaksi.

1.2. Työntekijäin eläkelaki

13 a §. Työntekijäin eläkelain 13 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka nojalla eläketurvakeskus voisi antaa eläkesäätiölain 7 a §:ssä tarkoitettujen vapaaehtoisten lisäetujen kattamista koskevien vaatimusten täyttämiseksi luottovakuutuksen. Nykyisin tällaista mahdollisuutta ei ole. Kysymykseen voisi tulla eläkesäätiön sijoituksen vakuudeksi tai eläkesäätiön vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi myönnettävä luottovakuutus. Poikeksen lakisääteisen eläketurvan järjestämisestä luottovakuutus olisi eläketurvakeskukselle vapaaehtoinen.

2. Voimaantulo

Lainmuutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty.

Koska laki eläkesäätiölain muuttamisesta ei ole tarkoitettu tulemaan voimaan taannehtivasti, sen 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuus olisi asetettava lain voimaantulon jälkeen myönnettäville lainoille.

Eläkesäätiön olisi täytettävä lakiehdotuksen 7 b §:n mukainen kattamisvaatimus yhdeksän vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Mainittu määräaika on katsottu tarpeelliseksi, jotta elä-

kevastuun kattaminen ei aiheuttaisi työnantajille kohtuuttoman suuria taloudellisia rasitteita ja siten mahdollisesti eläkkeensaajien edunmenetyksiä. Lain voimaantulosta lukien kattamisvaatimuksesta olisi täytettävä vuosittain vähintään yksi yhdeksäsosa siten, että ensimmäisen kalenterivuoden lopussa olisi täytetty vähintään yksi yhdeksäsosa, toisen kalenterivuoden lopussa vähintään kaksi yhdeksäsosaa ja vastaavasti seuraavien vuosien lopussa lain voimaantulosta kulunutta aikaa vastaava osa lopullisesti katettavasta määrästä. Joillekin säätiöille ehdotettu kattamisaikataulu saattaisi muodostua liian raskaaksi, minkä vuoksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voisi hakemuksesta myöntää poikkeuksia yhdeksän vuoden määräajasta sekä siitä aikataulusta, jossa kattamisen tulee tapahtua.

Lisäksi voimaantulosäännöksessä eläkesäätiöt velvoitettaisiin vuoden kuluessa lain voimaantulosta muuttamaan sääntöjään, mikäli niissä on määräyksiä, joiden mukaan muillakin 7 a §:ssä tarkoitettuihin vapaaehtoisin lisäetuihin oikeutetuilla henkilöillä on sama tai parempi etuoikeus säätiön varoihin säätiötä purettaessa kuin 7 b §:ssä tarkoitetuilla henkilöillä. Ilman tällaista sääntömuutosta eläkkeellä olevilla henkilöillä ei välttämättä olisi säätiön purkutilanteessa parasta etuoikeutta säätiön varoihin, minkä vuoksi uudistuksen tarkoitus saattaisi osittain jäädä toteutumatta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**eläkesäätiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 28 §,

muutetaan 4 §:n 2 ja 4 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 26 §,

näistä 7 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 10 päivänä elokuuta 1973 annetussa laissa (663/73), sekä

lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja muutettu 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, ja lakiin uusi 2 a luku sekä uusi 26 a ja 26 b § seuraavasti:

2 luku**Eläkesäätiön omaisuus ja tilinpäätös****4 §**

Säätiöllä on oikeus vakuutta vastaan antaa varojaan velaksi työnantajalle, jonka on suoritettava tästä ja myös muulla perusteella syntyneestä velastaan säätiölle vähintään sen suuruisen korko, jota käytetään 7 §:ssä tarkoitetun eläkevastuun laskemisessa.

Työntekijäin eläkelain mukaiseen toimintaan liittyvien sijoitusten ja saamisten vakuuksia koskevista järjestelyistä säädetään mainitun lain 13 §:ssä.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on valta myöntää hakemuksesta poikkeuksia 4 momentin säännöksistä.

7 §

Eläkesäätiön taseeseen on vastattavien puolelle merkittävä sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaisesti laskettava säätiön eläkevastuun se määrä, joka johtuu:

1) ennen tilinpäätöshetkeä alkaneista eläkkeistä ja muista eduista; ja

2) vastaisista eläkkeistä ja muista eduista siltä osin kuin vastuun on katsottava kuuluvan säätiön toimintapiiriin kuuluvien työntekijäin ennen tilinpäätöshetkeä suorittamaan palvelukseen.

2 a luku**Eläkesäätiön vapaaehtoiset lisäedut ja niiden kattaminen****7 a §**

Eläkesäätiön vapaaehtoisilla lisäeduilla tarkoitetaan tässä luvussa säätiön sääntöjen mukaista muuta kuin työntekijäin eläkelain vähimmäisehdot täyttävää eläketurvaa. Työntekijäin eläkelain 11 §:n mukaisesti rekisteröityjä vapaaehtoisia lisäetuja ei katsota tämän luvun mukaisiksi vapaaehtoisiksi lisäeduiksi.

7 b §

Eläkesäätiön on vapaaehtoisten lisäetujen osalta katettava vähintään 75 prosenttia siitä eläkevastuusta, joka aiheutuu jo eläkkeellä olevien henkilöiden alkaneista ja vastaisista eläkkeistä, heidän edunsaajiensa vastaisista eläkkeistä ja muista eduista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun katteen tulee olla:

1) obligaatioita ja muita velkasitoumuksia, jotka on antanut tai taannut Suomen valtio, kunta tai kuntainliitto;

2) obligaatioita, jotka kuuluvat suomalaisen hypoteekkiyhdistyksen tai pankkilaitoksen otamaan obligaatiolainaan;

3) saamistoumuksia, joista vastaa suomalainen pankkilaitos;

4) velkasitoumuksia, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys Suomessa olevaan kiinteään omaisuuteen tai toisen maalla olevaan laitok-

seen ja vuokraoikeuteen itse maahan, kuitenkin vain ehdolla, että säätiön saaminen sekä ne saamiset, joilla on sama tai parempi etuoikeus, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 70 prosenttia tai, jos on kysymys sellaisen yrityksen omaisuudesta, jossa säätiöllä on ehdoton määräämisvalta, 85 prosenttia siitä arvosta, jonka kiinnitetyllä omaisuudella pätevän ammattimiehen arvion perusteella voidaan katsoa olevan;

5) Suomessa olevaa kiinteää omaisuutta, kuitenkin niin, että luetteloon otettu omaisuuden arvo sekä ne saamiset, joiden vakuutena on kiinnitys tähän omaisuuteen, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 85 prosenttia 4 kohdassa mainituin tavoin määrittävästä omaisuuden arvosta;

6) sitoumuksia tai saamisia, joiden vakuudeksi suomalainen vakuutusenantaja, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen vakuutusenantaja tai eläketurvakeskus on myöntänyt luottovakuutuksen tai suomalainen pankkilaitos taikka sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen pankkilaitos on antanut pankkitakauksen;

7) muita arvopapereita ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 1—4 kohdassa mainittuihin ja jotka sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy;

8) edellä 6 kohdassa tarkoitettun vakuutusenantajan tai eläketurvakeskuksen myöntämä luottovakuutus tai pankin antama takaus eläkevastuuseen liittyvän vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi.

Säätiön on luetteloitava 1 momentissa tarkoitettu kate. Luetteloi tuun katteeseen sisältyvät arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään säätiön muusta omaisuudesta.

Mitä 1 momentissa on säädetty eläkesäätiön vapaaehtoisten lisätujen kattamisesta, on sovellettava 33 §:ssä tarkoitettun eläkesäätiön osalta työnantajakohtaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksia 1 momentin säännöksistä.

7 c §

Mikäli tilinpäätöksessä tai muuten on todettu, että eläkesäätiö ei täytä 7 b §:ssä säädettyjä vaatimuksia, säätiön on täytettävä nämä vaatimukset viimeistään kuuden kuukauden kuluessa, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä pitempää määräaikaa. Muussa tapauksessa

7 a §:n mukaisia eläkkeitä ja muita etuja on vähennettävä 18 §:n mukaisessa järjestyksessä.

26 §

Jos eläkesäätiö ei noudata lakia, sääntöjään tai sosiaali- ja terveysministeriön antamia määräyksiä, ministeriön tulee kehottaa säätiötä korjaamaan asia määräajassa, joka ilman pakottavia syitä ei saa olla kuutta kuukautta pitempi.

Ministeriöllä on oikeus kieltää säätiön hallituksen tai muun hallintoelimen 1 momentissa mainittua asiaa koskevan päätöksen toimeenpääntö. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa säätiön ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi.

Edellä tässä pykälässä mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei voida hakea muutosta valittamalla. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

26 a §

Jollei 26 §:ssä mainittua kehotusta tai kielltoa noudateta tai jos säätiön hallitus ei muuten hoida tehtäviään taikka säätiöllä ei ole hallitusta, ministeriö voi asettaa yhden tai useamman toimitsijan hoitamaan säätiön asioita, kunnes asia on korjattu.

Edellä 26 §:ssä sekä tässä pykälässä tarkoitettu ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

26 b §

Jos hallitus tai muu hallintoelin on 10 §:ssä mainitulla tavalla tuottanut säätiölle vahinkoa, voi sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että virallinen syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus. Hallitus tai muu hallintoelin voidaan tällöin myös velvoittaa täyttämään, mitä se on laiminlyönyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tämän lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuus on asetettava lainoille, jotka eläkesäätiö antaa lain voimaantulon jälkeen.

Säätiön on täytettävä 7 b §:n mukaiset vaatimukset yhdeksän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta siten, että ensimmäisen kalen-

terivuoden lopussa on täytetty vähintään yksi yhdeksäsosa, toisen kalenterivuoden lopussa vähintään kaksi yhdeksäsosaa ja vastaavasti seuraavien kalenterivuosien lopussa lain voimaantulosta kuluneiden vuosien osoittama yhdeksäsosa kattamisvaatimuksesta. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksia tämän momentin säännöksistä.

Mikäli eläkesäätiön säännöissä on määräyksiä, joiden mukaan muillakin 7 a §:ssä tarkoi-

tettuihin vapaaehtoiisiin lisäetuihin oikeutetuilla henkilöillä on sama tai parempi etuoikeus säätiön varoihin säätiötä purettaessa kuin 7 b §:ssä tarkoitetuilla henkilöillä, sääntöjä on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta muutettava siten, että 7 a §:ssä tarkoitetuista vapaaehtoisista lisäeduista aiheutuvaa eläkevastuuta kattava omaisuus on käytettävä ensisijaisesti 7 b §:ssä tarkoitettujen henkilöiden eläkkeiden ja muiden etujen turvaamiseen.

2.

L a k i

työntekijäin eläkelain 13 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 13 a §:ään, sellaisena kuin se on 30 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa laissa (605/89), uusi 2 momentti seuraavasti:

13 a §

Eläketurvakeskus voi antaa eläkesäätiölain 7 a §:ssä tarkoitetuista vapaaehtoisista lisäeduista aiheutuvan eläkevastuun kattamista koskevien vaatimusten täyttämiseksi 13 §:n 1

ja 2 momentissa tarkoitetun luottovakuutuksen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Mauri Miettinen*

1.

Laki**eläkesäätiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 28 §,
muutetaan 4 §:n 2 ja 4 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 26 §,
 näistä 7 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 10 päivänä elokuuta 1973 annetussa laissa
 (663/73), sekä
lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja muutettu 4 momentti siirtyvät 4 ja 5
 momentiksi, ja lakiin uusi 2 a luku sekä uusi 26 a ja 26 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Eläkesäätiön omaisuus ja tilinpäätös

4 §

Säätiöllä on *kuitenkin* oikeus vakuutta *vaati-*
matta antaa varojaan velaksi työnantajalle,
 jonka on suoritettava tästä ja myös muulla
 perusteella syntyneestä velastaan säätiölle vä-
 hintään sen suuruinen korko, jonka sosiaalimi-
 nisteriö on hyväksynyt käytettäväksi henkiva-
 kuutusyhtiöiden vakuutusmaksurahastojen las-
 kemisessa.

Säätiöllä on oikeus vakuutta *vastaan* antaa
 varojaan velaksi työnantajalle, jonka on suori-
 tettava tästä ja myös muulla perusteella synty-
 neestä velastaan säätiölle vähintään sen suurui-
 nen korko, *jota käytetään* 7 §:ssä tarkoitetun
eläkevastuun laskemisessa.

*Työntekijäin eläkelain mukaiseen toimintaan
 liittyvien sijoitusten ja saamisten vakuuksia
 koskevista järjestelyistä säädetään mainitun
 lain 13 §:ssä.*

Sosiaaliministeriöllä on valta myöntää hake-
 muksesta poikkeuksia 3 momentin säännöksi-
 tä.

*Sosiaali- ja terveysministeriöllä on valta
 myöntää hakemuksesta poikkeuksia 4 momen-
 tin säännöksistä.*

7 §

Eläkesäätiön taseeseen on vastaavien puolel-
 le merkittävä sosiaali- ja terveysministeriön
 antamien ohjeiden mukaisesti laskettava sää-
 tiön eläkevastuun se määrä, joka johtuu

1) ennen tilinpäätöshetkeä alkaneista eläk-
 keistä ja muista eduista, ja

2) vastaisista eläkkeistä ja muista eduista,
 siltä osin, kuin vastuun on katsottava kuuluv-
 an säätiön toimintapiiriin kuuluvien työnteki-
 jäin ennen tilinpäätöshetkeä suorittamaan pal-
 velukseen.

7 §

Eläkesäätiön taseeseen on vastattavien puo-
 lle merkittävä sosiaali- ja terveysministeriön
 antamien *määräysten* mukaisesti laskettava
 säätiön eläkevastuun se määrä, joka johtuu:

1) ennen tilinpäätöshetkeä alkaneista eläk-
 keistä ja muista eduista; ja

2) vastaisista eläkkeistä ja muista eduista
 siltä osin kuin vastuun on katsottava kuuluvan
 säätiön toimintapiiriin kuuluvien työntekijäin
 ennen tilinpäätöshetkeä suorittamaan palveluk-
 seen.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 a luku

**Eläkesäätiön vapaaehtoiset lisäedut
ja niiden kattaminen**

7 a §

Eläkesäätiön vapaaehtoisilla lisäeduilla tarkoitetaan tässä luvussa säätiön sääntöjen mukaista muuta kuin työntekijäin eläkelain vähimmäisehdot täyttävää eläketurvaa. Työntekijäin eläkelain 11 §:n mukaisesti rekisteröityjä vapaaehtoisia lisäetuja ei katsota tämän luvun mukaisiksi vapaaehtoisiksi lisäeduiksi.

7 b §

Eläkesäätiön on vapaaehtoisten lisätujen osalta katettava vähintään 75 prosenttia siitä eläkevastuusta, joka aiheutuu jo eläkkeellä olevien henkilöiden alkaneista ja vastaisista eläkkeistä, heidän edunsaajiensa vastaisista eläkkeistä ja muista eduista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun katteen tulee olla:

1) obligaatioita ja muita velkasitoumuksia, jotka on antanut tai taannut Suomen valtio, kunta tai kuntainliitto;

2) obligaatioita, jotka kuuluvat suomalaisen hypoteekkiyhdistyksen tai pankkilaitoksen ottamaan obligaatiolainaan;

3) saamistodistuksia, joista vastaa suomalainen pankkilaitos;

4) velkasitoumuksia, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys Suomessa olevaan kiinteään omaisuuteen tai toisen maalla olevaan laitokseen ja vuokraoikeuteen itse maahan, kuitenkin vain ehdolla, että säätiön saaminen sekä ne saamiset, joilla on sama tai parempi etuoikeus, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 70 prosenttia tai, jos on kysymys sellaisen yrityksen omaisuudesta, jossa säätiöllä on ehdoton määräämisvalta, 85 prosenttia siitä arvosta, jonka kiinnitetyllä omaisuudella pätevän ammattimiehen arvion perusteella voidaan katsoa olevan;

5) Suomessa olevaa kiinteää omaisuutta, kuitenkin niin, että luetteloon otettu omaisuuden arvo sekä ne saamiset, joiden vakuutena on kiinnitys tähän omaisuuteen, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 85 prosenttia 4 kohdassa mainituin tavoin määrättävästä omaisuuden arvosta;

6) sitoumuksia tai saamisia, joiden vakuudeksi suomalainen vakuutusenantaja, sosi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

aali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen vakuutuksenantaja tai eläketurvakeskus on myöntänyt luottovakuutuksen tai suomalainen pankkilaitos taikka sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä ulkomainen pankkilaitos on antanut pankkitakauksen;

7) muita arvopapereita ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 1—4 kohdassa mainittuihin ja jotka sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy;

8) edellä 6 kohdassa tarkoitetun vakuutuksenantajan tai eläketurvakeskuksen myöntämä luottovakuutus tai pankin antama takaus eläkevastuuseen liittyvän vastuuvajauksen täyttämisen vakuudeksi.

Säätiön on luetteloitava 1 momentissa tarkoitettu kate. Luetteloiutuun katteeseen sisältyvät arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään säätiön muusta omaisuudesta.

Mitä 1 momentissa on säädetty eläkesäätiön vapaaehtoisten lisätujen kattamisesta, on sovellettava 33 §:ssä tarkoitetun eläkesäätiön osalta työnantajakohtaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksia 1 momentin säännöksistä.

7 c §

Mikäli tilinpäätöksessä tai muuten on todettu, että eläkesäätiö ei täytä 7 b §:ssä säädettyjä vaatimuksia, säätiön on täytettävä nämä vaatimukset viimeistään kuuden kuukauden kuluessa, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä pidempää määräaika. Muussa tapauksessa 7 a §:n mukaisia eläkkeitä ja muita etuja on vähennettävä 18 §:n mukaisessa järjestyksessä.

26 §

Jos sosiaaliministeriö havaitsee eläkesäätiön hallituksen tai muun hallintoelimen menetelleen lain tai säätiön sääntöjen vastaisesti, voi ministeriö ulosotonhaltijalta pyytää kieltä virheellisen päätöksen täytäntöönpanoa vastaan. Mikäli kieltä rikotaan, noudatettakoon, mitä ulosottolaissa on tuomiolla annetun kiellon rikkomisesta säädetty.

Jos hallitus tai muu hallintoelin on 10 §:ssä mainitulla tavalla tuottanut säätiölle vahinkoa, voi sosiaaliministeriö ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että virallinen syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus; ja

26 §

Jos eläkesäätiö ei noudata lakia, sääntöjään tai sosiaali- ja terveysministeriön antamia määräyksiä, ministeriön tulee kehottaa säätiötä korjaamaan asia määräajassa, joka ilman pakottavia syitä ei saa olla kuutta kuukautta pitempi.

Ministeriöllä on oikeus kieltää säätiön hallituksen tai muun hallintoelimen 1 momentissa mainittua asiaa koskevan päätöksen toimeenpano. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa säätiön ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi.

Voimassa oleva laki

voidaan hallitus tai muu hallintoelin tällöin myös velvoittaa täyttämään, mitä se on laiminlyönyt.

Ehdotus

Edellä tässä pykälässä mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei voida hakea muutosta valittamalla. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

26 a §

Jollei 26 §:ssä mainittua kehotusta tai kieltoa noudateta tai jos säätiön hallitus ei muuten hoida tehtäviään taikka säätiöllä ei ole hallitusta, ministeriö voi asettaa yhden tai useamman toimitsijan hoitamaan säätiön asioita, kunnes asia on korjattu.

Edellä 26 §:ssä sekä tässä pykälässä tarkoitettu ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

26 b §

Jos hallitus tai muu hallintoelin on 10 §:ssä mainitulla tavalla tuottanut säätiölle vahinkoa, voi sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että virallinen syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus. Hallitus tai muu hallintoelin voidaan tällöin myös velvoittaa täyttämään, mitä se on laiminlyönyt.

28 §

Jollei eläkesäätiöllä ole hallitusta tai hallitus ei hoida tehtäviään, määrätköön sosiaaliministeriö yhden tai useamman toimitsijan hoitamaan säätiön asioita, kunnes uusi hallitus on valittu tai aikaisempi ryhtyy uudelleen hoitamaan tehtäviään.

28 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 199 .

Tämän lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuus on asetettava lainoille, jotka eläkesäätiö antaa lain voimaantulon jälkeen.

Säätiön on täytettävä 7 b §:n mukaiset vaatimukset yhdeksän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta siten, että ensimmäisen kalenterivuoden lopussa on täytetty vähintään yksi yhdeksäsosa, toisen kalenterivuoden lopussa vähintään kaksi yhdeksäsosaa ja vastaavasti seuraavien kalenterivuosien lopussa lain voi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

maantulosta kuluneiden vuosien osoittama yhdeksäsosa kattamisvaatimuksesta. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksia tämän momentin säännöksistä.

Mikäli eläkesäätiön säännöissä on määräyksiä, joiden mukaan muillakin 7 a §:ssä tarkoitettuihin vapaaehtoiisiin lisätuihin oikeutetuilla henkilöillä on sama tai parempi etuoikeus säätiön varoihin säätiötä purettaessa kuin 7 b §:ssä tarkoitetuilla henkilöillä, sääntöjä on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta muutettava siten, että 7 a §:ssä tarkoitetuista vapaaehtoisista lisäeduista aiheutuvaa eläkevastuuta kattava omaisuus on käytettävä ensisijaisesti 7 b §:ssä tarkoitettujen henkilöiden eläkkeiden ja muiden etujen turvaamiseen.
